

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno enkrat. - Uredništvo in upravljanje je v Salendrovi ulici šte. 6. - Telefon šte. 2283.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Stev. 5.

Ljubljana, 5. avgusta 1936

Leto XVI.

Naša internacionalna organizacija proti boljševizmu...

Izvršilni odbor Mednarodne zveze hišnih in zemljiških posestnikov v Parizu (Union Internationale de la Propriété Foncière Bâtie) se je na povabilo g. Tribiusa, predsednika zveze nemških hišnih in zemljiških posestnikov pred kratkim sestel k posebni seji v Berlinu, da razpravlja o preteči nevarnosti razširjenja boljševizma skoro po vseh državah. Pri tem je imel predsednik internacionalne zveze dr. Jean Larmeroux iz Pariza pozdravni nagovor, v katerem je poudarjal naslednje misli:

Bolj kot kdaj prej je sedaj potrebno, da se socijalne in moralne moči posameznih držav združijo, da se zamorejo zoperstavljati nevarnostim, ki ogražajo množične njihove principe. Socialne celice, ki se ena na drugo nanašajo: človeško bitje v družini, družina v domovini, domovina v človeštvu, imajo danes v boljševizmu in komunizmu odločno nasprotstvo, v katerem vse podleže v brezmejni zmešnjavi in splošni brezobzirnosti. Principi, katere zastopajo organizacije hišnih posestnikov so pravični in ta resnica je tako močna, da se celo pri naših nasprotnikih dobe ljudje, ki po svojih principih nekako zagovarjajo naše stališče in da so narodi, ki v temelju odklanjajo močne armade in nočejo nobenih generalov in maršalov v vodstvu države, ki pa v praksi vse to store. Ravno tako vidimo v marsikateri državi, da v principu odklanja individualno posestvo, pa se v svoji volilni propagandi proglašajo za branitelja malega posestva,

dasiravno tudi to posestvo ni nič drugega kakor posestvo.

Predstavniki naše organizacije imajo tedaj tudi v sedanjem času dolžnost, da povzdignejo svoj glas, da se mnogim razrušenim narodom prihranijo ostudne in nepotrebne izkušnje, ki ne peljejo navzgor, temveč prinašajo samo propast. S podporo voditeljev naše nacionalne zveze hišnih in zemljiških posestnikov in njih posameznih društev kakor tudi s pomočjo uvidevnega časopisja bomo dobili moč, da z uspehom branimo principe reda, dela in posesti.

Na seji so bile zastopane razne države in se je razpravljalo o položaju hišne posesti po vsej Evropi, o preteči nevarnosti razširjenja komunizma in o ukrepih, da se val komunizma ustavi in zmanjšuje. Na konferenco so bili povabljeni tudi zastopniki berlinskega časopisja, da slišijo mnenje zastopnikov hišne posesti iz raznih evropskih držav in da v svojih novinah razpravljajo o nevarnosti, da propade vsa kultura, če se bo boljševizem nadalje podpiral in množil.

Zastopniki internacionalne zveze so si pri tem tudi ogledali razne nemške naprave v Berlinu in tudi drugod ter so občudovali velik gospodarski napredek v Nemčiji, kakor tudi organizacije in stanje hišne posesti v tej državi.

To kratko poročilo smo napisali radi tega, da se vidi kako potrebna je skupna, enotna in močna organizacija.

Preteča nova obremenitev mestnih občin

V predzadnji številki »Moje doma« smo z namenom priobčili čl. 41. fin. zak. za l. 1936/37, glasbo katerega bodo od 1. aprila 1937 banovine prevzele vse vzdrževanje osnovnih šol in plačilo stanarin ljudsko-šolskim učiteljem. Vse te stroške so do sedaj nosile občine in jih krile s svojimi dohodki. Banovine pa ne bodo prevzele vzdrževanja osnovnih šol in plačila stanarin učiteljem v avtonomnih mestih in bodo morala tedaj mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj v dravski banovini še nadalje sama nositi vse navedene stroške.

Ker prosvetno ministrstvo v smislu navedenega člena, že izdeluje dotično uredbo z zakonsko močjo, v katero pride tudi določilo, da smejo banovine v svrhu kritja stroškov za osnovne šole povišati doklade na direktne davke, bi navedene štiri mestne občine morale na ta način dvakrat plačevati stroške za vzdrževanje osnovnih šol in plačilo stanarin učiteljem. Ti stroški za osnovne šole znašajo v Ljubljani skoro dva milijona dinarjev, ki bi

jih morala nositi še nadalje mestna občina ljubljanska, na drugi strani pa bi ljubljanski davkoplačevalci morali plačevati še v navedeni namen za 10 do 15% povišane banovinske doklade na direktne davke. Sorazmerno enako velja tudi za ostala mesta.

Da se ta nova obremenitev mestnih davkoplačevalcev prepreči in ne vzakoni, je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani posredovalo pri mestni občini ljubljanski, opozorilo merodajne faktorje na pretečo novo obremenitev ter prosilo za intervencijo, da se dotična uredba izdela v tem smislu, da mestne občine, katere bodo osnovne šole same vzdrževale, ne bodo plačevale v to svrhu povišane banovinske doklade. Zaradi tega bo treba v ostalih občinah, v katerih bo banovina plačevala stroške za osnovne šole upeljati posebno šolsko doklado, nikakor pa ne splošno zvišati banovinske doklade. V tem smislu je tudi urejeno za samostojne zdravstvene občine. Predsedstvo mestne občine se je na naš predlog obrnilo tozadevno za posredovanje na oba slovenska gg. ministra.

Obenem je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani zahtevalo od Glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu, da se s posebno spomenico opozori pristojna ministrstva na nameravano in neopravičeno novo obremenitev mestnih davkoplačevalcev. Nadalje je naprositi zagrebškega g. župana kot predsednika Zveze mest, da se radi tega vprašanja obrne s predstavo na pristojno ministrstvo in po potrebi tudi osebno intervenira. Na ta naš predlog je predsedstvo Glavne zveze sklicalo za dne 27. julija t. l. v Zagreb odborovo sejo, na kateri smo sestavili dotične spomenice, brzojavili na pristojna ministrstva in izvolili deputacijo, ki je takoj drugi dan obiskala predsedstvo mestne občine zagrebške, da posreduje na merodajnih mestih, da se prepreči nova obremenitev avtonomnih mest. Iz tega naj sprevidijo naši člani, kako se trudi naša organizacija prav pri vsakem vprašanju, da se davkoplačevalci ne obremenjujejo neopravičeno in da ni bilo nobene druge strokovne organizacij niti v naši banovini niti drugod, ki bi se bila brigala za to pereče vprašanje. Pa se dobe še kratkovidneži, ki poslušajo trditve, da se premalo brigamo za svoje člane.

Samoupravna davčna bremena

Samoupravna davčna bremena so v dravski banovini narasla zadnja leta na tako višino, da že občutno ogražajo konkurenčno sposobnost gospodarstvu dravske banovine v primeri z drugimi banovinami, kjer so samoupravna davčna bremena znatno nižja in kjer se tudi državni davki ne odmerjajo in izterjujejo tako strogo kakor pri nas. V podkrepitev naj navedemo nekaj uradnih statističnih podatkov. Po najnovejši statistiki finančnega ministrstva za leto 1934/35 je znašala leta 1934/35 obremenitev po samoupravnih dajatvah (banovin, občin in cestnih odborov) povprečno na prebivalca v selskih občinah:

	1934/35	1932
v dravski banovini	138.10	111.00
v dunavski banovini	110.70	116.80
v savski banovini	98.10	84.80
v vardarski banovini	46.30	51.80
v zetski banovini	46.30	46.10
v moravski banovini	43.40	43.50
v primorski banovini	42.50	46.40
v drinski banovini	36.80	36.10
v vrbaski banovini	32.60	29.40

Še večja pa je razlika pri davčni obremenitvi v avtonomnih mestih (brez sedežev banovin), kjer je samoupravna davčna obremenitev znašala leta 1934-35 povprečno na prebivalca:

	1934/35	1932
v dravski banovini	719.00	511.60
v savski banovini	330.60	339.60
v zetski banovini	235.40	219.60
v dunavski banovini	219.40	246.60
v moravski banovini	180.10	181.20
v drinski banovini	154.30	177.40
v primorski banovini	149.10	147.60
v vardarski banovini	127.90	129.90
v vrbaski banovini	125.90	100.40

Samoupravna fiskalna obremenitev je torej v mestih dravske banovine skoro sedemkrat tako velika nego v najšibkejši vrbaski ali vardarski banovini in je tudi neprimerno večja v primeri s povprečjem v desetih glavnih mestih Jugoslavije (Beograd s sedežem banovin), ki je znašala leta 1933. le 448.90 Din. Pri tem pa moramo upoštevati, da so se pri nas samoupravna bremena v avtonomnih mestih nadalje znatno dvigala v času, ko so v drugih banovinah že pričela več ali manj nazadovati. Leta 1932. je bilo samoupravno davčno breme v mestih dravske banovine že za 50% večje nego v naslednji najhuje obremenjeni banovini, to je v savski, danes pa je že za 118% večje.

Samoupravna davčna obremenitev je v selskih občinah v Sloveniji narasla od 111 Din na prebivalca v letu 1932. na 122.50 Din v naslednjem letu in na 138.10 Din v letu 1934/35, torej v dveh letih najhujše krize za 25%; v mestnih občinah (brez Ljubljane) pa je narasla od 511.60 odn. 702.10 na 719.00 Din, torej v dveh letih za preko 40%.

Samoupravna davčna bremena so baš v dravski banovini narasla že leta 1932. na tako višino, da bi morali že takrat prenehati z nadaljnjim dviganjem samoupravnih bremen, če že ni bilo mogoče misliti na znižanje.

Žal pa se je od leta 1932. situacija še bistveno poslabšala, kajti samoupravna davčna bremena so v zadnjih dveh letih še nadalje naraščala, tako da je preobremenitev gospodarstva dravske banovine s samoupravnimi bremenimi v primeri z drugimi banovinami postala še mnogo hujša. Zato se ni čuditi, da postajajo mnogo večja samoupravna fiskalna bremena v naši banovini že usodna za vse slovensko gospodarstvo, ki v primeri z drugimi banovinami ni več konkurenčno.

Po proračunih za leto 1935/36 znašajo mestna fiskalna bremena (doklade, trošarine, takse), ki odpadejo na prebivalca: v Ljubljani 578 Din, v Beogradu 495 Din, v Zagrebu 475 Din, v Osijeku 456 Din, v Mariboru 432 Din, v Dubrovniku 395 Din, v Splitu 363 Din, v Sarajevu 292 Din, v Subotici 237 Din, v Skoplju 228 Din, v Nišu 156 Din in v Bitolju 137 Din. Ljubljana je tu daleč na prvem mestu. Za leto 1936/37 je Ljubljana še mnogo bolj obremenjena zaradi izdatno povišanih občinskih doklad, naklad in davščin.

Občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani

Predsednik Ivan Frelih: Cenjeni zborovalci! K poročilu g. tajnika si bom dovolil nekoliko pojasnil. Gosp. podpredsednika prosim, da prevzame za čas mojega poročanja predsedstvo. (Podpredsednik Hrovatin Makso prevzame predsedstvo.)

Cenjeni zborovalci! Najprej vas moram prositi oprostjenja, da občnega zbora nismo sklicali prej. Občnega zbora nismo sklicali prej radi tega, ker smo čakali, kako bo s proračunom ljubljanske mestne občine in

z banovinskim proračunom. S sklicanjem občnega zbora smo čakali radi tega, ker smo hoteli vedeti, za koliko se bodo povišale občinske in določile banovinske doklade, da bi vam mogli poročati, koliko bomo morali hišni posestniki sedaj več plačevati. Ta zadeva je sedaj rešena in vam je že g. tajnik omenil, koliko so se zvišale razne mestne dajatve. Radi tega ni potrebno, da bi se jaz podrobneje pečal z občinskim in banovinskim proračunom. Radi tega se bom omejil samo na par splošnih pripomb.

Kar nas hišne posestnike najbolj teži, je ocenitev lastnih stanovanj. Vsa naša prizadevanja so bila v tem oziru brezuspešna. Glede ocenitve lastnih stanovanj ne pridemo nikamor naprej. Zagotavljam vas, da je društvo hišnih posestnikov storilo vse, kar je moglo, da bi se ocenitve lastnih stanovanj ublažile, toda žalibog ni doseglo do sedaj skoro nobenih uspehov. V posameznih primerih se nam je posrečilo, da smo s pritožbami na upravno sodišče prekomerne ocenitve lastnih stanovanj nekoliko znižali. V splošnem se pa lastna stanovanja ocenjujejo še vedno previsoko in bo naše društvo delalo seveda še naprej, da se ta ocenitev popravi in uredi primerno obstoječim razmeram. Praksa davčnih uprav glede parifikacije stanovanj gotovo ni primerna, kajti skoro nikdar nista dve stanovanji enako vredni. Pri ocenitvi stanovanj se ne sme upoštevati samo število sob in pritliklin, marveč je treba upoštevati tudi razne druge okoliščine. Gotovo ni vse eno, če se nahaja stanovanje v prvem ali drugem nadstropju, oziroma če se nahaja na solnčni ali senčni strani. Upoštevati je tudi treba dalje, če ima stanovanje razne uodbnosti, ki jih mogoče drugo stanovanje, ki je po številu sob in pritliklinah prvemu enako, nima. Zato se morajo pri ocenjevanju lastnih stanovanj upoštevati vse okoliščine. Upoštevati je pa treba tudi dejstvo, da najemnik plača samo pogojeno najemnino, medtem ko mora hišni lastnik skrbeti še za vzdrževanje hiše, plačevati mora davke in zavarovalnino ter obrestovati in amortizirati posojilo. Zato je popolnoma pravično in umestno, da se lastna stanovanja ocenjujejo nižje, kot stanovanja, oddana v najem. Naše društvo, oziroma društveni odbor bo storil vse potrebne korake, da se bo ocenjevanje lastnih stanovanj pravično uredilo.

Kar se tiče našega dela v splošnem, vam omenim, da je Pokrajinska zveza hišnih posestnikov v Dravski banovini, odnosno glavna zveza zemljiške posesti, katere posle sem kot podpredsednik vodil eno leto, storila vse, kar je bilo mogoče, da bi se neugodno gmotno stanje tako starih kot novih hišnih posestnikov izboljšalo. Gospodje, v časopisih ste svoj čas sigurno čitali, da je bil stavljen predlog finančnega ministrstva, da se zniža zgradarina za nove hiše na 3%. Ko smo bili v Beogradu, nam je g. načelnik oddelka za direktne davke v finančnem ministrstvu zagotovil, da je naši prošnji ugodeno v vseh točkah. Zadeva je pa prišla seveda pred ministrski svet, in ministrski svet je našo prošnjo odklonil z izgovorom, da se toliko časa, dokler ne bo urejena zadeva glede kmečkih dolgov in dokler ne bo izvršena razdolžitve kmetov, ne more za hišne posestnike nič storiti in se tudi zgradarina ne more znižati. Finančni minister je torej stavlil svoj predlog za znižanje zgradarine od novih hiš, ta njegov predlog je pa odklonil ministrski svet, in smo radi tega mi v tem pogledu propadli kljub vsem našim prizadevanjem in naporom.

Posrečilo se nam je pa, da se je uknil tisti nesrečni § 7. zadnje davčne novele, po katerem se je odmerjala pridobnina ne po

faktičnih dohodkih nego po pogojeni najemnini. Akcijo za ukinitve tega nesrečnega § 7. smo začeli najprej mi, za nami je prišel Zagreb in potem šele Beograd. Ni mi treba posebej poudarjati, kako je ta § 7. obremenjeval hišne posestnike. Kot vzgled naj vam navedem samo primer, da je bila ocenjena neka mlekarna v Ljubljani na 120.000 Din letno. Brez vsakega dvoma je, da dotična mlekarna letno niti ne proda za 120.000 Din vseh svojih mlečnih proizvodov. Zato je popolnoma pravilno, da se poslovni lokali ocenjujejo po faktičnih dohodkih, ne pa po najemnini, ki jo lastnik takih lokalov plačuje za svoje stanovanje.

Kar se tiče znižanja obrestne mere, vas lahko zagotavljam, da je naše društvo storilo vse, kar je moglo, da se obrestna mera zniža in da se amortizacijska doba razširi. Društvo ni v tem oziru ničesar pozabilo in je uporabilo vsa razpoložljiva sredstva, da bi v tem oziru doseglo kake uspehe.

V kratkem bi omenil še hudo breme, ki se je naložilo ljubljanski mestni občini z inkorporacijo okoliških občin. Ne bom raziskaval ali se je ta inkorporacija izvršila v prevelikem ali v premajhnem obsegu. Gotovo pa je, da se danes hišni posestniki še ne zavedajo, kakšne posledice bo imela zanje ta inkorporacija. Mestne davščine, to je vodarina, gostaščina in kanalska pristojbina bodo znašale sedaj skupno 14½% za stare hiše.

Radoveden sem, kakšne občutke bodo imeli hišni posestniki, ko bodo dobili plačilne naloge. Za svojo osebo se nisem nikdar zavzemal za inkorporacijo okoliških občin, niti ji nisem nasprotoval, ampak sem bil v tem oziru popolnoma nevtralen. Lahko pa rečem, da se danes skoro vsi oni faktorji, ki so se za inkorporacijo zavzemali, želijo zopet nazaj. Upoštevati je treba dejstvo, da znašajo danes samo neplačani računi inkorporiranih občin nad 3 in ½ milijona dinarjev. Te neplačane račune bo morala seveda poravnati sedanja ljubljanska občina in radi tega je bilo seveda tudi potrebno zvišati občinski proračun. Gotovo je, da se zadeva danes ne more več spremeniti in moramo računati z gotovimi dejstvi. Zagotavljam vas pa, da društvo ne bo opustilo nobene prilike, če bo moglo za hišne posestnike v zadevi mestnih davščin izposlovati kake olajšave.

Kar se tiče banovinskega proračuna, omenjam, da so se znižale banovinske davščine na direktne davke od 58% na 55%, to je za 3%. K temu moramo prišteti še 60% občinske doklade. Prvotno so bile občinske doklade predlagane v izmeri 70%, potem 65%, končno pa je bilo odobreno, da se pobirajo 60% občinske doklade. Skupno znašajo torej banovinske in občinske doklade na direktne davke 115%. K temu pa moramo prišteti še 7% cestne doklade, tako da bomo v celoti plačevali 122% doklade na direktne davke.

Omenim naj, da znašajo v Zagrebu vse samoupravne doklade, to so banovinske in občinske samo 70%. To se pravi, da bo v Zagrebu plačal hišni posestnik, ki ima 10.000 Din direktnega davka, 7000 Din samoupravnih doklad, pri nas bo pa ravnotak posestnik plačal 12.200 Din, torej za 5200 Din več kot v Zagrebu. Pri takih razmerah obstoja nevarnost, da se bodo vsi naši ljudje, če jim bo količkaj dana možnost, preselili na onostran Sotle. Upoštevati je pa treba pri tem še dejstvo, da je v drugih krajih davčna praksa neprimerno milejša, kot pa pri nas.

Še boljše je stvar v Beogradu, kajti tam znašajo doklade samo 28%. (Klici: Čujmo, čujmo!) Iz tega je razvidno, da se hišni posestniki v Zagrebu in v Beogradu ne nahajajo v tako težkem položaju, kakor se

nahajamo mi. Zato je potrebno, da se vse naše oblasti ozirajo na naš težavni položaj in da upoštevajo naše prošnje in zahteve ter nam izboljšajo naše sedanje neznosno stanje.

Poleg raznih težkoč, ki jih imamo hišni posestniki, sta prišla v finančni zakon še dva nova amandmana. Žalostno je to, da za ta dva amandmana nismo zvedeli pravočasno, da bi mogli storiti kake korake. Prej smo vedno za vsak amandman zvedeli prej, nego je bil sprejet v finančnem odboru narodne skupščine, sedaj pa tega nismo izvedeli in smo bili postavljeni pred golo dejstvo. Prvi amandma se tiče povišanja poslovnega davka od 2 na 2 in $\frac{1}{2}$ %. Gotovo ne pretiram, če rečem, da bo plačala naša dravska banovina 80% več poslovnega davka v naši državi, dobila pa bo po 20%. Druge banovine, ki plačujejo mogoče komaj 20% poslovnega davka, bodo pa dobile 80% iz donosa tega povišnega davka. V tem pogledu smo mi že storili potrebne korake in smo vložili predlog na glavno zvezo hišnih posestnikov, da se ta zadeva pravilno uredi in popravi ter imamo tukaj tudi pripravljeno tozadevno resolucijo.

Drugi amandman v finančnem zakonu, ki utegne težko obremeniti posestnike v Ljubljani, bo plačevanje stanarine za učitelje in vzdrževanje osnovnih šol. Po tem zakonitem določilu bodo banovine prevzele plačevanje stanarin učiteljev in pa vzdrževanje osnovnih šol. V ta namen bo morala banovina uvesti, oziroma povišati banovinsko doklado. Ker pa to določilo ne velja za mesta, t. j. za Ljubljano, Maribor, Celje, Ptuj, katera mesta bodo morala še nadalje sama vzdrževati osnovne šole in plačevati stanarine, bi na ta način posestniki v teh krajih dvakrat plačevali za ljudske šole in bo treba vse potrebno podvzeti, da se ta zakon primerno spremeni, ali da se banovinske doklade za ta mesta nižje računajo.

Kar se tiče znižanja obrestne mere od hipotekarnih posojil, omenim, da sem se za to zavzemal tako v občinskem svetu ljubljanskem kot tudi v Mestni hranilnici ljubljanski. Seveda je pa pri tem treba upoštevati dejstvo, da ne more znižati obrestne mere samo en denarni zavod, na pr. Mestna hranilnica ljubljanska, marveč morajo znižanje obrestne mere skleniti vsi denarni zavodi, predvsem pa državni. Zadevo znižanja obrestne mere ima društveni odbor točno v evidenci in ne bo opustil nobene prilike, če bo mogel v tem oziru kaj doseči.

Kar se tiče sklepanja najeminskih pogodb, vam je zadevo pojasnil že tajnik. K temu samo pripominjam, da je treba skleniti novo najemninsko pogodbo v vsakem slučaju, čeprav se izvršijo samo spremembe glede višine najemnine ali kaj podobnega. Hišni lastnik mora napraviti novo pogodbo, in je potem vseeno, če jo najemnik hoče podpisati ali ne.

Kar se tiče občinskega proračuna, naj še omenim, da smo se zglasili pri g. županu dr. Adlešiču, s katerim smo se razgovarjali poldrugo uro. Prav tako smo se zglasili pri finančnem referentu občinskega sveta g. dr. Korunu, s katerim smo se razgovarjali tudi dalj časa. Obravnavali smo vse zadeve, ki se tičejo tako starih kot novih hišnih posestnikov. To omenjam samo radi tega, ker nekateri nezadovoljneži vedno trdijo, da g. Frelih za nove hišne posestnike ni ničesar napravil.

Z mirno vestjo lahko rečem, da sem se vedno zavzemal, kolikor sem mogel, za koristi vseh hišnih posestnikov in to brez ozira, ali je šlo za stare ali nove hišne posestnike. Zato moramo samo obžalovati, da se je izvršila znana cepitev hišnih posestnikov. Gotovo je, da mi nismo vsega dosegli, kar bi bilo želeli. Gospodje novi

hišni posestniki bodo pa sedaj lahko sami razvideli, koliko se more doseči v danih razmerah. Omenim samo še to, da sem pri naši deputaciji, ki se je zglasila pri gosp. ljubljanskemu županu, govoril tudi v imenu novih hišnih posestnikov. Neprijetno je, če se danes zglasi ena deputacija, jutri pa zopet druga, imata pa prav za prav obe ene in iste težave. Da sem govoril tudi v imeni novih hišnih posestnikov, je tem bolj pravilno, ker sta še vedno dve tretjini novih hišnih posestnikov včlanjeni pri nas in imamo torej mi gotovo pravico, da zastopamo tudi interese novih hišnih posestnikov.

Poudarjam, da naše društvo ni politično, in da je radi tega popolnoma nepotrebna vsaka cepitev. Mi zastopamo samo interese naših društvenih članov, brez ozira na njihovo politično pripadnost. Če hočemo doseči kake uspehe, je predvsem potrebno, da smo složni in solidarni. Če bomo delovali skupno, bomo tudi imeli tisti ugled, ki nam je potreben, če hočemo kaj doseči. Nam gre samo za naše gospodarske koristi in za izboljšanje našega gmotnega položaja. Politika je v našem društvu popolnoma izključena, kajti izkušnje nas uče, da politika povzroča v gospodarskih zadevah edino le škodo. To smo videli v naši sosednji Avstriji.

Upam, da bo pri nas prišlo do iztreenjenja, in da bodo tudi oni novi hišni posestniki, ki so se odcepili od nas, prišli do spoznanja, da je le v slogi moč in da bomo mogli samo s skupnim delovanjem res kaj doseči. Ne gre pri tem za posamezne osebe. Mi smo vedno pripravljene, da damo novim hišnim posestnikom šest odborniških mest, in če ti zahtevajo, sem pripravljen dati tudi svojo glavo. Naj bodo gospodje novi hišni posestniki prepričani, da nam ne gre prav za nobene osebne interese, ampak samo za interese vseh hišnih posestnikov.

Ponovno se nam očita, da je staro društvo hišnih posestnikov bogato in da kljub temu za nove hišne posestnike ničesar ne napravi. Gospoda moja, mislim, da ni potrebno, da bi take gorostasnosti posebej zavračal. Naše društvo se mora boriti ravno tako s finančnimi težkočami, kot vsako drugo društvo. Navezano je samo na članarino, ki jo plačujejo društveni člani, in še ti dostikrat precej nerodno. Drugih dohodkov društvo nima, in so torej pretirane vse govornice, kako je naše društvo bogato. S članarino, ki jo plačujejo člani, mora društvo vzdrževati svojo pisarno in izdati naše glasilo »Moj dom«, kar vam je pojasnil že gospod tajnik. Iz tega je razvidno, da se naše društvo ne nahaja v ravno preveč zavidljivem gmotnem položaju, in so torej vse govornice o našem bogastvu pretirane.

V zadnjem času se je mnogo govorilo in pisalo radi šolnine. Očitano se nam je, da radi odprave šolnine nismo ničesar storili. Ti očitki so bili popolnoma neopravičeni. Naše društvo je v zadevi odprave šolnine storilo, kar je moglo. Šolnina je obstojala že tudi v bivši Avstriji, seveda s to razliko, da so morali v bivši Avstriji šolnino plačevati samo učenci bogatih staršev, odnosno učenci, ki so slabo napredovali ali pa so imeli v vedenju nepovoljno oceno. Danes morajo žalibog plačevati šolnino vsi učenci, katerih starši plačujejo nad 300 Din direktne davka letno. Gotovo je, da je ta šolnina nesocialna in neupravičena. Mi smo že pred dvema leti storili svoje korake, da bi se šolnina odpravila, če pa to bi bilo mogoče, da bi se vsaj nekoliko omilila. Če nismo dosegli v tem pogledu pozitivnih uspehov, gotovo ni to naša krivda. Dvomim, da bo imelo društvo novih hišnih posestnikov v pogledu odprave šolnine kaj več uspehov, kot smo jih imeli mi.

Zato so popolnoma neupravičeni očitki, da mi v tem oziru nismo storili svoje dolžnosti.

Isto je v zadevi vodarine in gostaščine. V tem pogledu smo mi storili vse, kar smo mogli in zato je popolnoma neupravičeno predbacivanje, da nismo storili (svoje) dolžnosti. Upam, da se bodo tudi novi hišni posestniki iztreenili in da bodo izprevideli, da smo se zavzemali tudi za njihove koristi. Povejte vsakomur, kdor izstopi iz naših vrst, da škoduje s tem samo sam sebi. Mi smo se vedno trudili, da varujemo in ščitimo koristi vseh hišnih posestnikov, bodi si da so stari ali novi posestniki in nismo zamudili nobene prilike, kjer smo mogli dobiti kake olajšave za hišne posestnike. Nikdo mi ne more očitati, da se nisem ves čas, kar sem bil član mestnega občinskega sveta potegoval za koristi hišnih posestnikov in da nisem zanje storil vsega, kar sem mogel.

Naše društvo je izvršilo na stotine in stotine intervencij pri raznih oblasteh, pri narodnih poslancih in drugod. Če nismo vsega dosegli, gotovo to ni naša krivda.

Očitano se mi je, da sem svoj čas glasoval v gostilni za neko zaupnico, toda to je bila moja popolnoma privatna stvar in moje glasovanje za zaupnico ni stalo nobenega hišnega posestnika niti pare. S tem svojim glasovanjem tudi nisem izjavil, da ne bi tudi v bodoče delal po svojih močeh za koristi hišnih posestnikov in da ne bi zastopal njihovih interesov, kjerkoli bi se to izkazalo potrebno.

Nadalje se mi je očitalo, da nisem nastopil proti predzadnjemu občinskemu proračunu. Toda, gospoda moja, tudi ta očitek je popolnoma neupravičen. V proračunskem letu 1930-31 so bile predlagane občinske doklade na direktne davke na 60%. Vodarina je znašala 9%, gostaščina 5% i. t. d. Potem se je nam pa posrečilo, da smo znižali tako občinske doklade na direktne davke, kakor tudi vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino in sicer v precej izdatni meri, ter radi tega mislim, da sem pač lahko glasoval za občinski proračun. Ker smo pa videli, da ljubljanski davkoplačevalci ne morejo prenesti nobenih zvišanih ali novih davkov, smo pretresali proračun od točke do točke in smo črtali vse postavke, o katerih smo mislili, da jih je mogoče znižati ali začasno odložiti.

Popolnoma neupravičeni so očitki, da kot občinski svetnik nisem v polni meri vršil svoje dolžnosti. Ravno včeraj sem pregledoval predloge, ki sem jih tekom let svojega delovanja v občinskem svetu stavil v prid hišnih posestnikov. Rečem vam, da je teh predlogov za precejšen fascikelj. Kdor po tej moji izjavi še dvomi v mojo delovnost, ki sem jo razvijal v prid hišnim posestnikom, so mu ti moji predlogi na razpolago, in jih more vpogledati v naši pisarni. Upam pa, da vam bo ta moja izjava zadostovala in da bodo vsi sedanji nezadovoljneži izprevideli, da smo tako jaz, kakor tudi vsi ostali odborniki vršili v polni meri svoje dolžnosti in da smo se vedno in povsod, kjerkoli smo mogli, zavzemali za koristi naših članov. Upam, da se bodo do prihodnjega leta iztreenili tudi oni novi hišni posestniki, ki so se odcepili od nas in se bodo zopet povrnili v naše vrste.

To je moje kratko pojasnilo k poročilu, ki ga je podal g. tajnik o delovanju društvenega odbora v preteklem letu.

(Dalje prihodnjič.)

Naši člani in naročniki se ponovno pozivajo, da nemudoma plačajo za tekoče leto zaostalo članarino oziroma naročnino.

Ponovna razsodba upravnega sodišča v Celju glede na 6% povišanje zgradar- ine za nove hiše

Upravno sodišče v Celju je na tožbo N. N., hišnega posestnika v N., zoper odločbo finančne direkcije v Ljubljani, radi odmere zgradarine za davčno leto 1935., 24. marca 1936 pod št. F 1041/36-8 razsodilo tako-le:

Tožba se zavrne zaradi neosnovanosti.

Razlogi.

Davčna uprava v N. je s plačilnim nalogom predpisala zgoraj imenovanemu tožitelju od zgradbe št. N v N. 6% zgradarino v znesku 1210 Din.

Pritožbo proti temu plačilnemu nalogu, v kateri je tožitelj izpodbijal 6% davčno stopnjo in uveljavljal 3%, je dravska finančna direkcija v Ljubljani kot neosnovano zavrnila, ker je zgradarina odmerjena pravilno v smislu § 9. zakona o naknadnih in izrednih kreditih z dne 23. decembra 1932 in v smislu predzadnjega odstavka čl. 37/II zakona o neposrednih davkih.

Proti tej odločbi je tožitelj pravočasno vložil tožbo na upravno sodišče.

V tožbi uveljavlja tožitelj, da je predmetna zgradba v smislu čl. 37/II predzadnji odstavek zakona o neposrednih davkih zavezana 3% davku, ker gre za zgradbo, ki ji je po predpisih, ki so veljavni pred sedanjim zakonom o neposrednih davkih, priznana začasna davčna prostost; da predzadnji odstavek navedenega določila, ki govori le o 3%, do sedaj ni bil izpremenjen z nobenim zakonom in posebno ne s § 9. zakona o izrednih in naknadnih kreditih z dne 23. decembra 1932.

Tožitelj predlaga, da se izpodbijana odločba razveljavi.

Upravno sodišče je o tožbi naslednje razmotrivalo:

Po prvotnem besedilu čl. 37/II odst. 1 zakona o neposrednih davkih je bila davčna stopnja za nove zgradbe in dele obstoječih zgradb, postavljenih z odobritvijo gradbenih oblastev, 3% od čistega dohodka. Predzadnji odstavek čl. 37/II navedenega zakona pa določa, da so istemu 3% davku zavezane, dokler jim ne izteče priznana oprostitve, tudi vse one zgradbe, ki so po sedanjih zakonih oproščene davka na dohodek od zgradb. S tem zakonskim določilom so torej zgradbe, ki so po predpisih, ki so veljali pred sedanjim zakonom o neposrednih davkih, bile oproščene zgradarine, izenačene glede davčne obremenitve v prvem odstavku čl. 37/II predvidenimi zgradbami.

§ 9 zakona o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu državnih razhodkov in dohodkov za leto 1932/33 z dne 23. decembra 1932 pa je prvotno besedilo čl. 37 II. odstavek 1. zakona o neposrednih davkih izpremenil na ta način, da je davčno stopnjo zvišal od 3% na 6% za zgradbe, ki so postale zavezane davku do 31. decembra 1931, a na 12% za zgradbe, ki so postale zavezane davku po tem roku. Iz same stilizacije tega določila pa tudi iz smisla čl. 3. zakona o neposrednih davkih izvira, da davčna stopnja 6% velja za vse zgradbe, ki so postale zavezane davku do 31. decembra 1931, torej tudi za zgradbe, ki so po zakonih, ki so veljali pred sedanjim zakonom o neposrednih davkih, bile oproščene davka.

Isto izvira tudi iz samega besedila predzadnjega odstavka čl. 37/II zakona o neposrednih davkih, ker so v besedilu tega določila besede: »Istom ovom porezu«... ostale tudi po izdaji zakona o naknadnih in izrednih kreditih z dne 23. decembra 1932 neizpremenjene, kar pomeni, da je tudi po izdaji § 9 navedenega zakona osta-

lo v veljavi načelo, postavljeno v predzadnjem odstavku čl. 37/II zakona o neposrednih davkih, po katerem so zgradbe, omenjene v tem določilu, izenačene glede davčne obremenitve z zgradbami iz prvega odstavka čl. 37/II istega zakona. Torej že samo s tem, da je izpremenjena davčna stopnja v prvem odstavku čl. 37/II zakona o neposrednih davkih, je izpremenjena davčna stopnja tudi v predzadnjem odstavku istega določila, ker je predzadnji odstavek glede višine davčne stopnje vezan na prvi odstavek. Ker je s § 9. zakona o naknadnih in izrednih kreditih z dne 23. decembra 1932 davčna stopnja, predvidena v prvotnem besedilu prvega odstavka čl. 37/II zakona o neposrednih davkih, zvišana od 3% na 6% za vse zgradbe, ki so postale zavezane davku do 31. decembra 1931, so tej isti davčni stopnji radi tega postale zavezane tudi zgradbe, predvidene v predzadnjem odstavku člena 37/II zakona o neposrednih davkih.

Tudi iz § 10. zakona o naknadnih in izrednih kreditih z dne 23. decembra 1932, s katerim je ukinjena prepoved odpisa po čl. 40 zakona o neposrednih davkih za vse zgradbe, ki uživajo davčno olajšavo po čl. 37/II istega zakona, izvira, da je zgoraj navedena določila tolmačiti v zgornjem smislu. Tudi s tem določilom so glede pravice, da se okoristijo z odpisom po členu 40. zakona o neposrednih davkih, izenačene vse zgradbe, predvidene v čl. 37/II pravkar navedenega zakona; iz tega se more zaključiti, da jih zakonodajalec izenačuje tudi glede davčne obremenitve in jim, ker jim je s § 9. zakona o naknadnih in izrednih kreditih z dne 23. decembra 1932 zvišal davčno stopnjo od 3% na 6%, to zvišanje nekako nadoknadil s tem, da jim je priznal s § 10. istega zakona pravico do odpisa po čl. 40. zakona o neposrednih davkih.

Iz tega navedenega izvira, da velja za zgradbe iz predzadnjega odstavka čl. 37/II zakona o neposrednih davkih ista davčna stopnja, kakor za one zgradbe iz prvega odstavka, istega določila, ki so postale zavezane davku do 31. decembra 1931, to je 6% davčni stopnji.

V tem smislu je rešil to vprašanje državni svet s svojo sodbo z dne 15. januarja 1936, št. 35150/35.

Tožba je torej neosnovana.

Naše pravilno postopanje

V zadnji številki lista »Moj dom« smo poročali o sestanku hišnih posestnikov v Mostah, katerega mirno in stvarno razpravljanje so nekateri neupravičeno motili, radi česar ni prišlo do končne razprave. Predavatelj je že takrat poudarjal, da bo naše društvo vse poduzelo, da se sedaj določene občinske doklade in davščine primerno znižajo, ker so s tem hišni posestniki preveč obremenjeni. Pri tem je govornik poudarjal, da vse pritožbe proti predpisom ne morejo imeti nobenega uspeha, da bodo prizadeti kvečjemu plačali po 30 Din takse. Uspeh pa se zamore dobiti samo z utemeljenimi prošnjami po organizaciji, kar smo napravili in pa z intervencijami pri posameznih gg. mestnih svetnikih. Mestni svet je oni, ki lahko o proračunu na novo razpravlja in če nekaj stroškov črta, bi se zamoglo doklade primerno znižati. To pa se more doseči samo z mirnim in uvidnim nastopom in z dokazovanjem, pri katerih postavkah bi se dalo dobiti kaj prihrankov. Da je bilo to naše postopanje in taktika popolnoma pravilna, je pokazala zadnja seja mestnega sveta, v kateri je g. m. s. Oražem Jože stavil predlog, da se vodarina zniža od sedaj določenih 8% na 5%. Ker poznamo g. občinskega svetnika Oražma kot zelo agilnega in energičnega zastopnika hišne posesti, smo prepri-

čani, da bo podvzel vse potrebne korake, da se njegov predlog tudi dejansko uveljavi. Če bodo hišni posestniki v bodoče hoteli imeti uspehe, bodo morali na zborovanjih oziroma predavanjih previdnejše nastopati, da se efekt ne pokvari. Kdor pa je neuvideven in nima smisla za pravo taktiko, naj v svojo korist ne pride na zborovanje, ali pa naj vsaj molči, da pride zborovanje do pravega zaključka.

Razno

Obdavčenje kmetovalcev v občinah, ki so priključene mestom

Po uveljavljenju zakona o mestnih občinah iz leta 1934, so v mnogih primerih priključili mestnim občinam razne sosedne občine ali njihove dele, ki so naseljeni po večini s kmetovalci. Ker je ta združitev zvezana z novimi rajonskimi črtami v teh mestih in zaradi tega tudi z obdavčitvijo kmečkih poslopij, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal tole pojasnilo:

Kmečka poslopja v občinah, ki so združene ali ki bodo združene z mesti na podlagi čl. 6 zakona o mestnih občinah in ki pridejo kot taka v nove rajonske črte mest, so obdavčene z redno zgradarino v smislu člena 34 in 37/1 zakona o neposrednih davkih. Davčno podlago za ta poslopja je treba v vsakem primeru redno določiti po določbah čl. 34 zakona o neposrednih davkih in odmeriti odgovarjajoči temeljni dodatni davek.

Pri kmečkih poslopijih pa, ki niso odana v najem, marveč služijo kmetovalcem za stanovanja ali za drugo lastno potrebo, bodo davčne uprave pri določevanju letne kosmate najemnine ravnale tako, da ne bo nesorazmerne obdavčitve v primerih s poslopji izven rajonske črte, katerim se kosmata najemнина določa po čl. 37/3 zakona o neposrednih davkih za poslopja kmetovalcev in malih obrtnikov po vaseh s sedežem sreza in izven rajonov mest, kopališč in letovišč.

Da bi to navodilo mogle dosledno izvajati bodo davčne uprave posredovale, naj bi v mestih, ki so na podlagi čl. 6. zakona o občinah razširila svoja področja, čimprej začrtali nove rajonske črte.

Najemniške organizacije v Avstriji

Pri Zvezi društev stanovanjskih najemnikov Avstrije, ki ima svoj sedež na Dunaju, se godijo v zadnjem času zanimive stvari. Nedavno tega je podalo ostavko vse predsedstvo društva. Vlada je imenovala sedaj Zvezi komisarja in mu poverila vse posle. Komisar pa si je izbral sosvet. Število članov je padlo od približno 300.000 (tristotisoč) na približno 50.000. Zaradi razmer, ki v društvu obstojajo, je posegla tudi gospodarska policija. Ta policija vrši v društvu najemnikov preiskavo, ki še ni končana, ki pa bo prinesla zanimive reči na dan, kako se je v tem društvu z denarjem gospodarilo. Domnevajo velike nerednosti v poslovanju društva.

Državne in banovinske zgradbe

so izvzete iz dimnikarskih ometalnih okolišev. V »Služb. listu« je objavljena odredba kr. banske uprave, s katero se v smislu § 6. odstavka 3. pravilnika za izvrševanje dimnikarske obrti od 9. novembra 1932 izvzamejo vse zgradbe v posesti državnih uprav in banovine ter njenih zavodov in ustanov iz razdelitve na dimnikarske ometalne okoliše.